

Úloha „dlouhodobých“ PIR v mírových a podpůrných operacích (Priority Intelligence Requirements)

Odpověď správně na velitelovy zpravodajské potřeby a požadavky je pro každého zpravodajce v jakémkoliv typu konfliktu jen málokdy snadné. Informace požadované velitelem v mírové nebo podpůrné operaci jsou zřetelně odlišné od typů informací, které velitel vyžaduje v bojové operaci. To uvádí jak odborná směrnice Zpravodajská činnost, tak i poznatky ze zkušeností sil, které byly v takovéto operaci zasazeny.

Rozdílnost zpravodajských požadavků vyplývá především z rozdílného charakteru prostoru zpravodajské odpovědnosti, kde pro předvídání vlastních akcí začínají být více důležité znalosti infrastruktury, etnických, náboženských a kulturních rysů obyvatelstva než znalosti vojenských a polovojských složek.

Jak řídit zpravodajský štáb k zodpovězení zpravodajských potřeb velitele?

V libovolném typu střetnutí vyjadřuje velitel své zpravodajské potřeby prostřednictvím **prioritních zpravodajských požadavků (PIR)**. [1] V prostředí mírové nebo podpůrné operace se ale tento způsob řešení, týkající se způsobu použití PIR, ukazuje jako nedostatečný. Tento nedostatek se ale může velmi dobře stát překážkou při rozhodování velitele a shromažďování informací. Jednotky plnící úkoly v aktuální mírové operaci na Balkáně řeší tento problém použitím technik a procedur tak, aby zabezpečily zpravodajské požadavky, které pomohou rozhodování. Nicméně se ukazuje potřeba zkoumání, zda bude potřeba revidovat naši doktrínu zpravodajství [2], aby použití PIR vyhovovalo i prostředí mírových a podpůrných operací.

Obecné zásady použití PIR

K objasnění tohoto bodu bude vhodné se podívat na funkci PIR a jejich aktuální použití na cvičeních a v mírových a podpůrných operacích. Význam a použití PIR zůstalo v posledních deseti letech poměrně stálé. Zásady jejich formulace a použití lze odvodit z různých materiálů, které uvádějí:

- ❑ Správně formulovaný PIR se ptá pouze na jednu otázku. Soustřeďuje se na specifickou skutečnost, událost, nebo činnost a poskytuje potřebnou zpravodajskou podporu pro jednotlivé specifické rozhodování.
- ❑ PIR představuje zpravodajské požadavky související s rozhodnutím, které může ovlivnit celkový úspěch velitelova bojového úkolu.
- ❑ PIR jsou takové zpravodajské požadavky, které mají pro velitele nějakou předpokládanou a řečenou prioritu v jeho úkolu plánování a tvorby rozhodnutí.
- ❑ Odpovědi na PIR pomáhají cestou zpravodajské informace vytvořit podmínky pro velitelovo základní situační porozumění a tvorbu rozhodnutí.

Tomuto chápání PIR odpovídají i příklady ze cvičení jako na příklad:

- PIR 1: Kde zasadí nepřítel své síly a prostředky průzkumu proti naší divizi?
NAI 08, 12, 23, 26, 28 a 34? LTIOV: OPEN
- PIR 2: Použije nepřítel svůj tankový pluk proti našemu pravému křídlu a nebo na směru XY?
LTIOV: H+150
- PIR 3: V jaké bojové sestavě zahájí nepřítel svůj protiúder 303.md?
LTIOV: H+150

Výše popisovaný typ PIR platí pro všechny bojové operace nebo cvičení vedené proti nepříteli, který má velké vojenské síly a stanovené cíle.

Zvláštnosti použití PIR v mírových a podpůrných operacích

Od konce studené války byly armády NATO a dalších států zapojeny mnohem více do mírových a podpůrných operací než by se střetly v nějakých bojových operacích. Současné známé a rozpracované zásady zpravodajské činnosti v mírových a podpůrných operacích neodpovídají použití PIR v tomto prostředí.

Zásady zpravodajské činnosti, rozpracované v odborné směrnici M0/VZS z roku 2003, toto vůbec neřeší. Malou ukázkou řešení a můžeme pouze najít v americkém FM 3-07 *Stabilizační operace a podpůrné operace* z února 2003, kde se uvádí, že „v mírové operaci a podpůrné operaci může mít zpravodajská činnost, zejména shromažďování a produkce informací k zodpovězení PIR, charakter dlouhodobého úkolu. Například PIR, související s ověřením dodržování dohod nebo ochranou sil, může přetrvávat tak dlouho, jak úkol vyžaduje“.

Co se stalo s PIR, jehož původním smyslem je podporovat určitá specifická rozhodnutí velitele? Jestliže ale PIR zůstává neměnný, to přece neznamená, že velitel nikdy nemusí dělat v prostředí mírové nebo podpůrné operace rozhodnutí nebo, že prakticky dělá stále stejná každodenní rozhodnutí? Jestliže PIR již neslouží veliteli k řízení nebo učinění rozhodnutí, co tedy dělá?

Příklady použití PIR v operacích a na cvičeních

K objasnění proč koncept „dlouhodobých“ PIR se nemusí omezovat na tvorbu rozhodnutí, se nejdříve podívejme na některé zpravodajské požadavky, použité v minulosti v mírových operacích SFOR a KFOR, kde se oproti bojové operaci projevují zcela jiné hrozby. V mírové či podpůrné operaci mohou představovat další hrozby nejen vojenská, ale také ryze nevojenská ohrožení, jako jsou infekční onemocnění, nestabilita v regionu nebo informační kampaň proti vojskům.

Obdobně si lze představit modelovou situaci kdy vojska znepřátelených stran nepředstavují hlavní nebezpečí, a proto tedy i soustředování informací je za takové situace specificky zaměřeno zvláště na oblast organizovaného zločinu, pašování, korupce místních orgánů atd., s cílem zabránit pašování a narušování místní ekonomiky. Škála úkolů zpravodajských štábů mírových sil může být značně široká, protože znepřátelené strany provádí anebo se snaží provádět i další akce, které mohou v běžném životě představovat různé výtržnosti. Takovými akcemi může být hanobení památných symbolů a míst, kostelů, ale i škol a jiných zařízení místní správy.

Za této situace je tedy otázkou jaké PIR mají být velitelem stanoveny pro plnění takového úkolu. Jaké mají být a jaký má být jejich rozsah? Po zvážení lze říci, že by měly z počátku vycházet ze širšího základu informací a postupně s plněním úkolu se zaměřovat na bližší události v závislosti na již známých informacích. Mezi výchozí PIR mohou patřit:

- PIR 1: Jaké povahy jsou teroristické hrozby vůči jednotkám SFOR nebo jiným členům mezinárodního společenství a kde je lze lokalizovat v prostoru odpovědnosti?
- PIR 2: Který kriminální a nebo politický prvek, polovojenská organizace, zpravodajská služba či policejní sbor se pokouší o narušení stability v prostoru odpovědnosti?
- PIR 3: Které politické organizace nebo jejich vedoucí představitelé prosazují omezení návratu utečenců národnostních menšin do prostoru odpovědnosti?
- PIR 4: Kteří jednotlivci nebo skupiny jsou zapojeny do organizovaného zločinu a korupce v prostoru odpovědnosti, které podkopávají hospodářskou stabilitu a ohrožují vytváření bezpečného prostředí?

Uvedené PIR mají dlouhodobý charakter, a proto odpovědi na ně nepřinášejí žádnou možnost jejich využití pro rozhodování velitele za určité situace. Ptejme se tedy jak a na základě čeho se může velitel rozhodovat, když PIR již nejsou pro jeho rozhodování využitelné?

K čemu ale jsou „dlouhodobé“ PIR? Jakou informaci opravdu potřebujeme pro tvorbu rozhodnutí? Jestliže se podíváme například na PIR 3, najdeme pravděpodobně velké množství informací, které jsou dostupné k odpovědi na PIR. Organizace s jejich vedoucími, které jsou zaměřeny proti SFOR, jsou velmi dobře známé a v některých případech mají dokonce své vlastní webové stránky. Dále také je zde problém jak by mohl velitel vojenských sil v mírové či podpůrné operaci vést boj proti politické straně? To v žádném případě nemůže a nemělo by se to také stát nebo od něj očekávat, že to udělá.

Praxe ukazuje, že existuje určité množství metod, jak překonat nedostatek pramenů z „dlouhodobých“ PIR a obtížnosti jejich využití pro rozhodování. Některé z těchto metod využívají použití **požadavků na informace (IR)** [3] nebo **specifických požadavků na informace (SIR)** [4] k řízení bojové činnosti, které soustřeďují zpravodajské úsilí na řešení taktických nebo operačních úkolů a tím pomáhají v rozhodování. Zde je jeden příklad IR:

- IR 1: Kde se pokusí pašerácké organizace o dopravu a prodej kontrabandu?
- IR 2: Která cizí zpravodajská služba se může pokoušet o shromažďování informací o silách SFOR v prostoru odpovědnosti?
- IR 3: Kde se nachází osoby obviněné z válečných zločinů v našem prostoru odpovědnosti?
- IR 4: Kde jsou porušovány uzavřené dohody ozbrojenými silami znepřátelených stran v prostoru odpovědnosti?

Výše uvedené příklady ukazují IR, ke kterým může být získána odpověď. A jakmile je zodpovězen větší počet IR, tyto odpovědi mohou pomoci veliteli v řízení operace mnohem jasněji nežli dlouhodobý PIR. Například u IR 4 pokud víme kde nějakou akcí narušují ozbrojené síly Bosny-Hercegoviny příměří, SFOR může rychle spustit operaci k zabezpečení pořádku a dodržení příměří.

Takto se stane, že některé IR nahradí PIR, protože přispívají ke konkrétním znalostem velitele, a tak pomáhají ve tvorbě rozhodnutí v mírové operaci.

Nicméně, nejběžnější postup, který je používán k překonání nezodpověditelných otázek „dlouhodobých“ PIR, je tvorba zcela nových PIR pro jednotlivé specifické operace (činnosti), [5] viz příklad:

- PIR 1: Které místa (přechody) na státní hranici mezi Kosovem a Srbskem mohou být využity pro přísun ilegálních zbraní přes hranice?
- PIR 2: Bude k přepravě přes státní hranici použita známá bílá dodávka VW (SPZ: Z34258)?

Příklad „operačních“ PIR pro řešení problému s předáním mešity

- PIR 1: Kteří Srbové (lidé, organizace) budou dělat obstrukce při předání mešity veřejnosti ve městě BBBBBB?
- PIR 2: Bude zástupce starosty Dragan Vuković v BBBBBB aktivně bránit ceremonii?
- PIR 3: Budou členové zločinecké organizace „Srbská dobrovolná garda“ spolupracovat se srbským představiteli a společně bránit předání a vysvěcení mešity?
- PIR 4: Lze předpokládat protesty většího počtu srbských demonstrantů (více než 20 osob)?
- PIR 5: Lze předpokládat, že jednotlivci z demonstrantů budou mít s sebou zbraně (pistole, pušky, nože)?

Tyto PIR mohou veliteli posloužit při plánování záměru krátkodobé akce za podmínek jasné soustředěného úsilí k zodpovězení zpravodajských požadavků, které budou pomáhat tvorbě rozhodnutí a vedení operace sil SFOR. Nicméně, používání „dlouhodobých“ nebo „operačních“ PIR vytváří další potíže pro jednotky.

Jakmile začneme používat „operační“ PIR, potom se pravděpodobně zdvojnásobí i celkový počet PIR, podle kterých mají naše řízené zdroje (organické průzkumné orgány) shromažďovat informace. Protože ale jednotky pro získávání informací obvykle nemají dosti průzkumných orgánů, aby byly zodpovězeny všechny zpravodajské požadavky, musíme soustředit prvotřídní zdroje na jen ty PIR, které řeší rozhodující zpravodajské požadavky. Jakmile budeme mít při shromažďování informací dvě soupravy PIR („dlouhodobé“ a „operační“, nebo i více PIR), bude na rozhodnutí velitelů a jejich zpravodajských štábů, jak rozdělit úkoly vlastním řízeným zdrojům. Kolik jich bude řešit „dlouhodobé“ PIR a „operační“ PIR. Které „dlouhodobé“ PIR budou mít přednost před novými „operačními“ PIR? A tak v rámci plánování operace musíme rozhodnout o pořadí PIR v obou souborech a přiřadit prostředky podle priority PIR uvnitř tohoto smíšeného seznamu. Toto jsou obtížné otázky, na které neexistují jednoduché odpovědi.

K nedostatku řízených zdrojů je ale potřeba říci, že je nutno využít všech možností k získávání informací. Vždyť každá hlídka, která je pravidelně vysílána na pravidelnou „patrolu“ bude znát okolí své trasy, jednotlivé objekty a činnost kolem nich, život obyvatel a tak podle různých příznaků bude schopna mnohdy lépe odhalit změny v chování obyvatel, objektech apod. než speciálně vyslaný průzkumný orgán, který nezná co je normální situace a v čem spočívá změna.

Použití SIR k řízení operace

Další technikou, která je využívána k tomu, aby „dlouhodobý“ PIR zabezpečil i řízení operace, je rozpracování seznamu PIR na jednotlivé SIR. Protože SIR si můžeme definovat jako:

„.... popis informace, potřebné k zodpovězení celého nebo části zpravodajského požadavku. SIR popisuje požadovanou informaci, polohu kde požadovaná informace může být získána a čas během kterého musí být získána. Obecně lze říci, že každý zpravodajský požadavek generuje soubory SIR.

V armádě USA je navíc využíváno **barevného označení SIR**, kterým se rozlišuje jejich význam pro získání přímé odpovědi k PIR (červená) a které jsou významné pro podporu řízení shromažďování (modrá). Následující příklad PIR ukazuje rozdělení SIR:

PIR: Která polovojenská skupina v našem prostoru operace podporuje nynější povstání v oblasti CCCCC?

SIR: (modrý) Které cesty jsou využívány skupinami?

SIR: (červený) Kde mají uskladněny své zbraně a municí?

SIR: (červený) Kde jsou jejich skrýše?

SIR: (modrý) Kterého z náboženských vůdců uposlechnou?

SIR: (modrý) Jaké mají dopravní prostředky?

SIR: (modrý) Kdo vede polovojenské skupiny?

Na tomto příkladu je zřejmé, že i velmi neurčitý PIR je řešitelný a způsob řešení v mírové i podpůrné operaci je obdobný jako za bojové situace. Uváděné příklady se pouze rámcově drží standardní definice PIR, ale navzdory některým potížím lze hovořit o nalezení cesty jak zpravodajský štáb může využít své doktrinální znalosti o PIR a napomoci při řízení operace.

Závěr

Smyslem tohoto článku je zdůraznění faktu, že informace získané z „dlouhodobého“ PIR je stejně tak důležitá, jako informace získané z PIR, které jsou použity v bojové operaci. „Dlouhodobé“ PIR obsahují informace, které jsou určeny pro udržování velitelova povědomí o libovolných změnách prostředí, ve kterém operuje. Něco takového ale námi známé PIR z bojových operací nedělají, nicméně obsahují postačující specifika pro řízení operace a jsou tak obsáhlé, že jednotky pravděpodobně nebudou schopny na ně získat odpovědi.

V prostředí mírové či podpůrné operace by „dlouhodobé“ PIR měly hrát roli širokých indikátorů, které budou identifikovat situaci, za které určitý prvek prostředí vybočí „ze standardu.“ Jestliže se vrátíme k našemu předešlému příkladu „dlouhodobých“ PIR, budeme moci rozeznat změnu situace například: bude demonstrace, lze očekávat akce organizovaného zločinu, atd. Nemůžeme mít pochybnosti o tom, že velitel má potřebu rozeznávat kdy určitá úroveň činnosti je mimo normální rozsah. Co opravdu potřebuje znát, je okamžik kdy úroveň činnosti je nad anebo pod normálním stavem. „Dlouhodobé“ PIR by měly hrát tuto roli.

Velitelovy zpravodajské požadavky na informace v mírové či podpůrné operaci jsou velmi spletité. Velitel musí mít informace o aktuálních nepřátelských bojovnících a hrozbách právě tak, jako informace o životní úrovni obyvatel počínaje elektrickou energií a konče výstavbou školy. Navíc v každém prostředí musí mít velitel zpravodajský systém, který mu dává jasné zpravodajské informace, které mu umožní operativní řízení operace. Toto mu „dlouhodobé“ PIR neposkytnou.

Poznámky:

- [1] PIR - Priority Intelligence Requirements.
- [2] *Doktrína zpravodajství AD-2*, Praha 2002.
- [3] IR - Information Requirements.
- [4] SIR - Specific Information Requirements.
- [5] Dále označeny jen jako „operační“ PIR.

Použitá literatura:

- ERIKSSON, P. Intelligence in Peacekeeping Operations. *International Journal of Intelligence and Counterintelligence* 1/1997, Routledge, Taylor & Francis, Inc., Philadelphia.
- NELSON, J. A. Do "steady state" PIRs work in stability operations and support operations? Answering the commander's intelligence and decisionmaking needs. *Military Intelligence Professional Bulletin* 3/2004. The U.S. Army Intelligence Center and Fort Huachuca.

Upozornění pro autory časopisu *Vojenské rozhledy*

Příspěvky v českém jazyce zasílejte na adresu redakce na disketě v textovém editoru (T 602, RTF, Word), případně v jednom vytištěném exempláři, nebo prostřednictvím E-mailu voj.rozhledy@army.cz.

Obrázky posílejte zvlášť, odděleně od textu (týká se hlavně příspěvků ve Wordu); studio zpracovává obrázky (grafiku) v programovém balíku Adobe Photoshop. Materiály určené ke skenování (fotografie, mapy) mají být kvalitní, obrázky dodávané v digitální podobě musí být skenované nejméně na 300 dpi velikostí 1:1 a uložené ve formátu EPS, TIFF, BMP, RAW či JPEG s minimální kompresí (tj. komprese = 10).

Vlastní text příspěvku pište vždy hned od prvního sloupce, pro odstavce nepoužívejte tabulátor (tj. zarážku), ale funkci: Formát \ Odstavec \ Speciální \ První řádek. Slova na konci řádku nedělte a nezarovnávejte. Tvrdé ukončení řádku (pomocí klávesy Enter) používejte pouze na ukončení odstavce, respektive titulu ap., ne jednotlivé řádky. Za textovými znaky: . : ? ! nechte vždy mezeru. V textu na zdůraznění používejte pouze *kurzivu* nebo **tučné písmo**, nikoliv podtržené písmo. Poznámky v textu označujte číslicí (ne indexem), nejlépe v hranaté závorce. Poznámkový aparát připojte souhrnně za celým textem, nikoli na jednotlivých stranách pod čarou, bez použití poznámkového aparátu textových editorů (funkce: Poznámky pod čarou). Je-li to v možnostech autora, je vítané ke každému příspěvku přiložit stručné resumé v angličtině, v rozsahu cca 15 řádek.

Na konec každého příspěvku uveďte pod čarou svůj krátký životopis, včetně adresy, rodného čísla; u voj. z povolání či o.z. též číslo jeho VÚ respektive VZ a číslo příslušného RFO.

Číslo účtu na nějž je možné zasílat honorář je třeba zaslat okopírované, stačí část výpisu účtu s tímto číslem, bez jakýchkoli dalších údajů. Stačí poslat např. faxem (973) 215 569 „pro Vojenské rozhledy“. Důležité je uvést způsob kontaktu (telefonní číslo, fax, e-mail, kontaktní adresa).

Článek by měl mít ideálně rozsah zhruba do 15 tzv. normostran. Jedna normostrana představuje třicet řádek na jedné straně při formátu A 4 řádkování 2 - a šedesát úderů (písmen + mezer) na řádku, respektive 1800 znaků. Počet znaků se zjistí, když si otevřete funkci: Soubor \ Vlastnosti \ Statistické údaje \ Znaků s mezerami).